

HAAGLANDEN/HOLLANDS MIDDEN

Jaarplan RIEC HHM 2011

Jaarplan RIEC HHM 2011

1. Inleiding

In het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) Haaglanden/ Hollands Midden werken 34 gemeenten, de provincie Zuid-Holland, politie, OM, belastingdienst, Koninklijke Marechaussee, Douane en de opsporingsdiensten FIOD en SIOD samen aan een bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit.

De samenwerking binnen het RIEC maakt het mogelijk criminele organisatiestructuren bloot te leggen en aan te pakken die vroeger verborgen bleven. Doel is te voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust door de overheid worden gefaciliteerd.

Het RIEC ondersteunt de gemeenten en de andere convenantpartners:

- als informatieknoppunt;
- als expertisecentrum voor de bestuurlijke aanpak;
- bij de analyse van georganiseerde misdaad en
- met instrumenten om barrières op te werpen en handhavend op te treden.

Belangrijk onderdeel van het RIEC is het expertisecentrum Bibob. Iedere deelnemende gemeente kan een beroep doen op de daar aanwezige kennis over beleidsvoorbereiding en concrete advisering. Het RIEC Haaglanden/ Hollands Midden houdt zich in het bijzonder bezig met de bestrijding van mensenhandel, georganiseerde hennepsteelt, vastgoedfraude, witwassen en met handhavingsknelpunten.

Georganiseerde criminaliteit zoals mensenhandel en hennepsteelt zijn niet direct zichtbaar in de samenleving. Criminelen zijn zeer inventief en regelen hun zaakjes goed. Zij maken net als andere burgers gebruik van voorzieningen als vergunningen en subsidies en proberen in aanmerking te komen voor gemeentelijke aanbestedingen. Dikwijls is er sprake van fraude en worden panden gebruikt om zwart geld wit te wassen door aankoop en verkoop. Panden worden ook gebruikt om delicten te kunnen plegen. Het RIEC HHM helpt gemeenten om een antenne te ontwikkelen voor dit soort moeilijk zichtbare criminaliteit en zorgt in concrete gevallen voor informatievergaring en afstemming met de partners in het convenant.

Het RIEC convenant maakt informatie-uitwisseling mogelijk tussen de gemeente en de overige convenantpartners. Daarnaast biedt het RIEC HHM ondersteuning bij de Wet Bibob en de inzet van andere bestuurlijke instrumenten. Het RIEC ondersteunt de gemeente zowel door hen expertise te bieden bij de uitvoering van de Bibob toets, als door de informatiepositie van de gemeente onder andere met betrekking tot de Bibob toets te vergroten. Voorts kan het RIEC HHM de gemeente ondersteunen bij de uitvoering van bestuurlijke rapportages. Tot slot kan het RIEC HHM een analyse maken van bijvoorbeeld een door de gemeente aangewezen groep risicopanden of van een risicogebied.

Naast de ondersteuning bij de bestuurlijke aanpak kan het RIEC ook ondersteuning bieden bij casus van andere convenantpartijen. In het kader van een integrale aanpak kan informatie gedeeld worden tussen convenantpartners en kan het RIEC per jaar een aantal analyses verrichten. De analyse dient ter ondersteuning van de beoogde aanpak door de partners.

2. Casusbehandeling door het RIEC

Het RIEC HHM heeft de focus gelegd op het behandelen van casus. Daarmee worden de samenwerkingspartners direct geholpen. Gaandeweg kunnen beelden ontstaan die bruikbaar zijn voor het signaleren van trends en fenomenen. De eerste ervaringen in 2010 hebben ons geleerd dat in de meeste gevallen snellere ondersteuning wenselijk en mogelijk is. Daarom onderscheiden wij twee trajecten:

- 1) de bestuurlijke aanpak en
- 2) de integrale aanpak.

Casus in het kader van de bestuurlijke aanpak (inclusief de toepassing van de wet Bibob) kunnen rechtstreeks door een gemeente worden ingebracht bij het RIEC.

Ad 1. Bestuurlijke aanpak door een gemeente

Gemeenten met lokaal overleg

In een aantal gemeenten is in 2010 een lokaal overleg gestart, waarin naast vertegenwoordigers van de gemeente ook een vertegenwoordiger van het lokale politiebureau en de regiomanager van het RIEC met elkaar overleggen over concrete casus. Doel van het overleg is de awareness over de problematiek van georganiseerde misdaad te versterken en vooral om de informatiepositie van de gemeente op dit vlak te verbeteren.

Waar mogelijk wordt zoveel mogelijk aangesloten bij al bestaande overlegsituaties. Indien een nieuwe overlegstructuur wenselijk lijkt, dan wordt de frequentie van vergaderen beperkt tot 1x per kwartaal. Uiteraard kan dit worden verhoogd indien een situatie dit vereist. Daarnaast wordt zoveel mogelijk clusterwijs gewerkt (bijvoorbeeld in Hollands Midden wordt aansluiting gezocht bij de districtsindeling van het korps Hollands Midden). In het lokale overleg kan heel snel geschakeld worden en kunnen verbindingen tussen verschillende partners worden gelegd. Ten behoeve van de bestuurlijke aanpak kan hier snel gehandeld worden. Nog even m.i. heel kort beschrijven wat de doelstelling van deze lokale overleggen zijn

In het lokaal overleg kunnen ook afspraken worden gemaakt over het maken van een gebiedsscan of een scan van een bepaalde branche. Voor dergelijke verzoeken is het nodig dat er vooraf afspraken in de lokale driehoek zijn gemaakt.

Gemeenten zonder lokaal overleg

In gemeenten waarin (nog) geen lokaal overleg bestaat worden casus aangedragen door de regionale RIEC-contactpersoon bij de regiomanager. Begin 2011 wordt de RIEC-software opgeleverd. Daarmee kan de gemeente een casus aandragen bij het RIEC. Het RIEC vormt daarna een beeld dat met de gemeente wordt besproken door het toevoegen van informatie uit open en gesloten bronnen. Dat beeld en de daaruit voortvloeiende aanpak wordt met de gemeente besproken.

Verdeling van ondersteuning over de regio's

Aard en omvang van casus waarbij het RIEC de gemeenten ondersteunt zijn in de praktijk zeer verschillend. Het is daarom ook ingewikkeld te sturen op basis van aantallen. Soms wordt een casus aangereikt naar aanleiding van de vergunningaanvraag voor één pand en blijken daar heel veel subjecten bij betrokken te zijn, of ondernemers voortdurend van rechtsvorm te wisselen. Een andere keer wordt gevraagd een straat met twintig panden door te lichten, waarin slechts met twee wat aan de hand blijkt te zijn. In de lokale overleggen helpt het in veel gevallen al als de gemeente zicht kan krijgen op extra informatie vanuit de politie of vanuit de Belastingdienst. Soms blijkt een ondernemer met criminele banden betrokken bij tientallen panden. Een verdeling van RIEC-capaciteit in de vorm van toebedeling van een aantal casus per gemeente is daarom niet mogelijk. Ingebrachte casus zijn daarvoor te verschillend.

Naast vragen op casusniveau kan het RIEC ook ondersteuning bieden bij vragen over de totstandkoming van bijvoorbeeld Bibob-beleid in een gemeente of bij de ontwikkeling van regionaal coffeeshopbeleid in een regio. Deze inzet van het RIEC is weer onvergelijkbaar met de inzet bij casus.

In 2011 zullen de regiomanagers van het RIEC participeren in de lokale overleggen en vragen met betrekking tot de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit innemen. Zij zullen daarbij zoveel als mogelijk rekening houden met de lokale situatie en met de verdeling van capaciteit over de gemeenten. Daarbij zal ook een rol spelen in hoeverre de gemeente ook zelf capaciteit aan de RIEC-inzet kan toevoegen. Overigens is het ook zo dat een gemeente die in het ene jaar een gebiedsscan wil laten uitvoeren door het RIEC, in een volgend jaar mogelijk geen enkele casus met betrekking tot georganiseerde misdaad heeft. Deelname aan het RIEC kan dan worden gezien als een verzekering. Indien het probleem zich voordoet is onmiddellijk adequate kennis voorhanden, waarover de gemeente zelf niet kan beschikken.

Ad 2. Integrale aanpak

Casus gericht op een integrale benadering worden door de partners ingebracht in de RIEC-werkgroepen (georganiseerde hennepcultuur, vastgoedfraude, mensenhandel en handhavingsknelpunten). Dat kunnen casus zijn die eerst bij de gemeente zijn opgekomen en die meer vragen dan alleen een bestuurlijke aanpak, maar ook casus die worden ingebracht door één van de andere partners.

Ook daar kan het soms nuttig zijn om partners met elkaar te verbinden. Een andere keer is een nadere analyse nodig die soms bij het RIEC, maar soms ook beter bij een van de partners gemaakt kan worden. De aanpak en de analyses worden in de werkgroep besproken.

De werkgroepen komen in 2011 zeven keer bij elkaar, allemaal op hetzelfde tijdstip. De resultaten uit de werkgroepoverleggen worden vervolgens samengebracht in het RIEC-informatieoverleg.

RIEC informatieoverleg

Aansluitend op de werkgroepvergaderingen komt het informatieoverleg bijeen. Dit is het RIEC-casusoverleg waar besloten wordt hoe en door wie opvolging wordt gegeven aan RIEC-analyses. Daar worden de casus die een nadere analyse vragen door de voorzitters van elke werkgroep nader toegelicht en wordt beoordeeld welke van die vragen door het RIEC in behandeling worden genomen en of bepaalde vragen wellicht beter door één van de partners kan worden behandeld. Het RIEC kan op jaarbasis circa 10 grote analyseverzoeken verwerken.

Het informatieoverleg bespreekt ook de RIEC-analyses en koppelt indien dat gewenst is een projectleider van één van de partners aan de casus. Deze maakt dan een plan van aanpak voor een integrale aanpak van de casus.

3. Overige activiteiten

RIEC-werkgroepen

Naast het bespreken van casus en analyses kunnen de werkgroepen ook bijdragen aan het signaleren van trends en fenomenen. Wat is de aard en omvang van een bepaald fenomeen in Haaglanden/Hollands Midden? Ook is in 2010 een aanzet gegeven voor bijvoorbeeld een vastgoedscan. In 2011 zal nader invulling worden gegeven aan de verdere aanpak van misbruik van vastgoed op basis van die vastgoedscan. De scan kan dan ook in andere gemeenten in de regio worden toegepast. In de hennepwerkgroep wordt verder gekeken naar een adequate aanpak van growshops in de regio.

Bestuurlijke rapportage

Vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie en vanuit het OM wordt veel aandacht besteed aan de verbetering van het instrument van de bestuurlijke rapportage. Twee soorten rapportages kunnen daarbij onderscheiden worden. De rapportage op operationeel niveau, waarbij naar aanleiding van een concrete casus aan een partner (vaak de gemeente) informatie wordt aangereikt voor het nemen van een (bestuurlijke) maatregel. Daarnaast zijn er rapportages op strategisch niveau (ook wel bestuurlijk dossier genoemd), waarin bepaalde bevindingen uit een onderzoek worden gedeeld met partners om daar voor de toekomst lessen uit te kunnen trekken.

Bij de eerste soort van rapportages kan het RIEC desgewenst de opsteller ondersteunen door hem inzicht te bieden in het beschikbare instrumentarium van partners. Ook kan daarbij aangegeven worden over welke informatie die partner dan moet beschikken om haar instrumenten ook daadwerkelijk in te zetten. Aan de andere kant kan het RIEC desgewenst ook de ontvanger van de rapportage ondersteunen bij de inzet van het geadviseerde bestuurlijke instrumentarium.

Bij de tweede soort rapportages (bestuurlijk dossier) kan het RIEC ondersteuning bieden bij het vinden van de juiste adressanten en bij het monitoren van de opvolging van de adviezen.

Netwerk uitbreiden

Uitbreiding van het samenwerkingsverband met nieuwe partners vergroot de doelmatigheid en de doeltreffendheid waarmee het RIEC kan opereren. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen als de Arbeidsinspectie, het UWV, de Veiligheidshuizen in de regio.

Verder is de samenwerking gezocht met het Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding. Gezamenlijk wordt gekeken naar de problematiek rond seksuele dienstverlening en uitbuiting in de Chinese wellnessbranche (kappers, masseurs, nagelstudio's enz.). Analyse van bestaande informatie vindt plaats binnen het RIEC. Getracht wordt tot een handhavingssystematiek te komen die het voor gemeenten en andere controlerende instanties beter mogelijk maakt door te dringen tot de kern van dit probleem. Vanuit het RCF kan dan een handavingsplan worden opgesteld dat kan worden aangeboden aan gemeenten die worden geconfronteerd met de opkomst van deze branche.

Ook wordt verbinding gelegd met het Haags Economisch Interventieteam om te bezien op welke wijze opgetreden kan worden tegen ondernemers die mogelijk banden onderhouden met criminele organisaties of die geld investeren dat is verdiend met criminele activiteiten. Signalen vanuit dit team kunnen wellicht indicatoren daarvoor blijken te zijn.

Werkprocessen verder professionaliseren

Het RIEC zal zijn werkprocessen verder professionaliseren. De werkwijze is in 2010 uitgekristalliseerd en er is een format voor rapportages ontwikkeld. Het hoofd van het RIEC HHM is verantwoordelijk voor de landelijke RIEC-ICT ontwikkeling. Vanaf januari 2011 wordt een systeem geïmplementeerd ter ondersteuning van de lokale overleggen. In dat systeem kan iedere gemeente een casus opvoeren door het invullen van de checklist met alle beschikbare gemeentelijke informatie rond een pand. In de loop van 2011 zal nog een aantal nieuwe functionaliteiten aan het systeem worden toegevoegd.

Het RIEC als kennis- en expertisecentrum

De kennis en ervaring die binnen het RIEC aanwezig is wordt ontsloten en systematisch benut voor het ondersteunen van beleidsmakers bij het ontwikkelen van nieuw beleid en nieuwe aanpakken. Ook de RIEC-werkgroepen kunnen daarbij ingezet worden.

Verder zal het RIEC HHM een samenwerkingsovereenkomst met de vakgroep Criminologie van de Universiteit van Leiden afsluiten. Studenten kunnen binnen het kader van de RIEC-

speerpunten onderzoeken verrichten die voor de partners van het RIEC meerwaarde hebben en die voor de studenten als afstudeerscriptie dienen.

Regionale samenwerking intensiveren

In 2010 is een begin gemaakt met regionale Bibob-tafels. Met inbreng van expertise vanuit het RIEC kunnen collega's op regionaal niveau ontwikkelingen met elkaar delen, vragen voorleggen en kennis vermeerderen. Eventueel kunnen vanuit het RIEC gezamenlijke cursussen worden aangeboden. De Bibob-tafels worden afhankelijk van de behoefte in de regio georganiseerd.

Omdat het niet mogelijk is alle gemeenten in de regio met grote regelmatig allemaal individueel te bezoeken sluit het RIEC aan bij de vijf netwerken OOV (één in Haaglanden en vier in Hollands Midden) die met enige regelmaat bijeen komen.

Beïnvloeden van landelijke beleidsontwikkeling

Er zijn 10 RIEC's in Nederland. Deze wisselen kennis en ervaring uit in periodieke landelijke bijeenkomsten. Daarnaast zullen er expertisegroepen voor Bibob, mensenhandel, georganiseerde hennepcultuur, vastgoedfraude en witwassen worden ingericht. Het RIEC HHM is een actieve partner in de landelijke samenwerking en draagt bij aan de ontwikkeling van gezamenlijke standpuntbepaling inzake voorgenomen rijksbeleid, de identificatie en verspreiding van 'best practice' en de samenwerking op casusniveau rond bovenregionaal actieve subjecten.

4. Nulmeting

Eind 2010 zijn de resultaten van de Nulmeting Bestuurlijke Aanpak beschikbaar gekomen. Conclusie hiervan is dat er nog veel gedaan kan en moet worden aan de ontwikkeling van awareness op het punt van de verwevenheid van onderwereld en bovenwereld. Het handboek Bestuurlijke aanpak dat eind 2010 is gepresenteerd kan bijdragen aan de bekendheid van het beschikbare instrumentarium. Concrete casus in de gemeente zijn echter noodzakelijk om het probleem echt over het voetlicht te brengen en gemeenten op dit vlak te activeren. De samenwerking met politie en OM zal hier in 2011 versterkt moeten worden. Ook zal aansluiting worden gezocht bij het National Intelligence Model (NIM) van de politie. Daarmee kunnen gemeenten een beter beeld krijgen van de aard en omvang van georganiseerde criminaliteit in hun gemeente.

In de nulmeting komt naar voren dat met name kleinere gemeenten niet bekend zijn met verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit. Betrokkenheid van deze gemeenten bij het RIEC is echter van groot belang. Indien grotere gemeenten hieraan immers wel aandacht besteden bestaat de kans dat dergelijke verschijningsvormen in de kleinere gemeenten opduiken (waterbedeffect). Deelname aan het RIEC kan dan worden gezien als een verzekering. Indien het probleem zich voordoet is onmiddellijk adequate kennis voorhanden, waarover de gemeente zelf niet kan beschikken.

De beschikbare capaciteit voor bestuurlijke aanpak binnen veel gemeenten blijkt zeer beperkt te zijn. Men vindt het daardoor moeilijk van beleid naar praktijk te komen. De ondersteuning in de bestuurlijke aanpak door het RIEC is er op gericht gemeenten mee te nemen in de ontwikkeling van die aanpak, zodat zij dat uiteindelijk zelf kunnen doen. Het RIEC is dan de vraagbaak op de achtergrond. De vraag is of dat realistisch is bij een zo beperkte capaciteit en in gevallen waarin zich slechts een beperkt aantal casus voordoet. Binnen het RIEC is niet voorzien in het volledig overnemen van dit soort zaken van de gemeente. Wel kunnen gemeenten die slechts een enkele keer met toepassing van de wet Bibob te maken krijgen vergaand door het RIEC worden begeleid. Contacten met aanvragers worden echter niet door het RIEC overgenomen. Uiteindelijk blijft de verantwoordelijkheid voor de beslissingen die genomen worden ook altijd bij de gemeente liggen.

5. Einde van de pilotperiode

De RIEC-pilot loopt tot en met 31 december 2011. Dat betekent dat er in 2011 moet worden beslist over de voortgang van het RIEC. De nieuwe Minister van Veiligheid en Justitie heeft op 12 november laten weten dat de RIEC's één van de speerpunten van zijn beleid zijn. Ook is er vanuit landelijke partners en het Ministerie een voortdurende druk op uniformering. Duidelijk is dat de aansluiting van alle partners bij het RIEC veel tijd nodig heeft. Het ontwikkelen van awareness binnen gemeenten is niet eenvoudig. Gaandeweg zullen de RIEC's echter hun waarde gaan bewijzen. Nog niet duidelijk is wat een en ander betekent voor de periode vanaf januari 2012. 2011 Wordt daarom in veel opzichten een cruciaal jaar voor het RIEC HHM.

Bijlage: Samenvatting werkwijze RIEC op casusniveau

Het RIEC ondersteunt het samenwerkingsverband bij de uitwisseling van informatie en het bieden van inzicht in elkaars mogelijkheden in het kader van een integrale aanpak (de RIEC-analyse). Het RIEC ondersteunt gemeenten en provincie in een drietal stappen. Andere partners kunnen ook zelfstandig casus inbrengen in het kader van stap 3, de integrale aanpak.

1. Vanuit de rol van expertisecentrum bestuurlijke aanpak

In een concrete casus kijkt het RIEC eerst of zij de gemeente/provincie kan helpen bij de handhaving van regelgeving die samenhangt met de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Denk daarbij aan handhaving van een exploitatievergunning na een schietincident, het sluiten van een dealpand, handhaving bestemmingsplan enzovoort. Dit kan altijd. Er hoeft geen verbinding te zijn met de thema's van het convenant en er wordt in dit geval geen extra informatie opgevraagd bij politie, Belastingdienst of andere RIEC-partners.

Lost dit het probleem op? - Zo ja: einde casus - Zo nee: stap 2.

2. Vanuit de rol van informatiecentrum bestuurlijke aanpak

Als stap 1 onvoldoende aanknopingspunten biedt om een probleem op te lossen gaan we de volgende vragen beantwoorden:

- a. Is er sprake van de investering van crimineel vermogen en/of
- b. Vinden er door een subject of vanuit een object criminele activiteiten plaats op één van de RIEC-thema's?

In deze fase wordt naast de informatie van de gemeente ook die uit open bronnen en de relevante gesloten bronnen geraadpleegd.

Zo nee: einde casus.

Zo ja: Kan de gemeente de wet Bibob toepassen?

Zo ja: daarbij ondersteunen en einde casus.

Zo nee: integrale aanpak.

3. Integrale aanpak

Analyse: welke partners kunnen bijdragen aan de oplossing van het probleem vanuit een integrale benadering. Wij bespreken deze casus in de meest betrokken werkgroep en in ons advies beschrijven wij welke middelen ons inziens kunnen worden ingezet en in welke onderlinge samenhang. We doen dat in een preweegdocument voor het informatieoverleg.

Vanuit de partners kunnen in deze fase ook vragen worden ingebracht, waarvan zij menen dat er sprake is van de investering van crimineel vermogen en/of waarvan zij denken dat er door een subject of vanuit een object criminele activiteiten plaatsvinden op één van de RIEC-thema's. Ook hier geldt dat zij het probleem niet alleen met eigen middelen kunnen oplossen. In dergelijke casus verzamelen wij informatie van de partners. Op basis daarvan schetsen wij het beeld ten aanzien van de hiervoor genoemde veronderstellingen en bespreken deze casus in de meest betrokken werkgroep. In ons advies beschrijven wij welke middelen ons inziens kunnen worden ingezet en in welke onderlinge samenhang. We doen dat in een preweegdocument voor het informatieoverleg.

4. Uitvoering van het advies

Uiteindelijk zijn de partners zelf verantwoordelijk voor de aanpak. Adviezen van het RIEC worden altijd besproken in het informatieoverleg en daar wordt ook een aanzet gegeven voor het vervolg op het advies. Daar wordt besloten wie van de samenwerkende partners een projectleider levert voor de vervolgaanpak.